

KRAJSKÝ ÚŘAD JIHMORAVSKÉHO KRAJE

Odbor životního prostředí
Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

Č. j.:
JMK 39211/2021

Sp. zn.:
S – JMK 51907/2019

Vyřizuje/linka
Ing. Jančálek/1562

Brno
30.06.2021

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí (dále také „KrÚ JMK, OŽP“ nebo „správní orgán“), jako orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, podle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále také „ZOPK“ nebo „zákon“), a ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“), rozhodl v řízení o žádosti Moravského zemského muzea, příspěvkové organizace, zoologického oddělení, se sídlem Zelný trh 6, 659 37 Brno, IČO: 00094862 (dále také „žadatel“), o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů (dále také „ZCHD“) podle ust. § 50 odst. 2 ZOPK k preparaci uhynulých ZCHD obratlovců (dále také „záměr“), takto:

Podle § 56 odst. 1, odst. 2 písm. d) a dále odst. 7 ZOPK se žadateli p o v o l u j e v ý j i m k a ke sběru, preparaci a následnému držení preparátů, případně i jejich částí (kosti, kůže, peří) uhynulých zvláště chráněných druhů obratlovců uvedených v příloze č. III vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. nalezených v rámci Jihomoravského kraje mimo území Vojenského újezdu Březina, NP Podýjí, CHKO Bílé Karpaty, CHKO Moravský kras a CHKO Pálava, národních přírodních rezervací a národních přírodních památek, kde k vydání výjimky není místně příslušným správním orgánem KrÚ JMK, OŽP. Udělená výjimka se zároveň nevztahuje (až na uvedené výjimky níže) na území přírodních rezervací a přírodních památek, které jsou v gesci KrÚ JMK, OŽP, a kde ve většině případů platí specifický režim ochrany. Výše uvedené omezení platnosti výjimky se však nevztahuje na lokality přírodní rezervace Věstonická nádrž, přírodní památka Dolní Mušovský luh a přírodní památka Betlém. Na těchto územích je možné realizovat činnosti povolené tímto rozhodnutím.

Výjimka podle výroku tohoto rozhodnutí se povoluje výhradně pro uhynulé jedince zvláště chráněných druhů obratlovců s tím, že půjde nejvýše o desítky preparovaných jedinců (odhadem 50 - 100 jedinců) a stovky sebraných jedinců (maximálně 500 jedinců) po celou dobu platnosti této výjimky. Výjimka se povoluje výlučně žadateli, a to za následujících podmínek:

1. Sebraný uhynulý jedinec (dále jen „kadáver“) bude označen pořadovým číslem, které bude po případné preparaci kadáveru nebo jeho částí a zařazení preparátů do muzejní sbírky nahrazeno číslem odpovídajícím prvnímu a následně druhému stupni muzejní evidence sbírkových předmětů. Stav kadáveru a jeho primární označení pořadovým číslem budou dokumentovány fotograficky.

2. Žadatel povede knihu záznamů doplněnou relevantní fotodokumentací, v níž budou zaznamenávány následující údaje:
 - pořadové číslo kadáveru,
 - druh živočicha,
 - způsob usmrcení,
 - datum a lokalita nález kadáveru,
 - jméno a adresa osoby, která nález kadáveru oznámila
 - další osud kadáveru; pokud byl zařazen celý nebo jeho části do muzejní sbírky, pak bude zaznamenáno:
 - číslo prvního stupně evidence preparátu/ů;
 - číslo druhého stupně evidence (inventární číslo) preparátu/ů;
 - další využití preparátu/ů.
3. Preparáty nebudou určeny ke komerčnímu využití, komerční činnost je v tomto případě omezena pouze na veřejné vystavování bez možnosti prodeje.
4. Preparáty je možné zapůjčit či darovat, a to pouze v rámci vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucí a kulturních institucí.
5. Při podezření na nelegální usmrcení exempláře bude před preparací neprodleně informován dotčený orgán ochrany přírody – Česká inspekce životního prostředí.
6. Žadatel zašle správnímu orgánu k 31. prosinci každého roku zprávu o naplňování vydané výjimky v daném roce (např. výpis z knihy záznamů).
7. Žadatel zajistí správnímu orgánu a České inspekci životního prostředí potřebnou součinnost při provádění kontrol, zejména umožní nahlížení do knihy záznamů, nebo kontrolu stavu a trvalého označení preparátů.
8. Výjimka povolená tímto rozhodnutím platí ode dne nabytí jeho právní moci do 31. prosince 2031.

Účastník řízení dle ust. § 27 odst. 1 správního řádu:

Moravské zemské muzeum, příspěvková organizace, zoologické oddělení, se sídlem Zelný trh 6, 659 37 Brno, IČO: 00094862

Odůvodnění

PRŮBĚH ŘÍZENÍ A SHROMÁŽDĚNÉ PODKLADY PRO VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ

Dne 04.04.2019 obdržel KrÚ JMK, OŽP žádost Moravského zemského muzea, příspěvkové organizace, zoologického oddělení, se sídlem Zelný trh 6, 659 37 Brno, IČO: 00094862 o udělení výjimky k preparaci uhynulých zvláště chráněných druhů živočichů dle ust. § 50 odst. 5 zákona a dle ust. § 16 odst. 5 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona.

K žádosti bylo přiloženo rozhodnutí Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj č. j. SVS/2017/088097-B povolení výkonu veterinární asanační činnosti, Doklad o povolení výjimky týkající se použití vedlejších živočišných produktů CZ 62B00235 a Doklad o schválení ke skladování vedlejších živočišných produktů CZ 62713571 od Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj.

Dnem podání žádosti bylo ve smyslu § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů zahájeno řízení o udělení výjimky ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů ve vztahu k záměru.

KrÚ JMK, OŽP oznámil přípisem s č. j. JMK 77386/2019 ze dne 21.02.2020 zahájení řízení všem známým účastníkům řízení, tj. žadateli, městům, městysům a obcím Jihomoravského kraje s výjimkou obcí Rudice (BK), Ostrov u Macochy (BK), Klentnice (BV), Malá Vrbka (HO), Nová Lhota (HO), Radějov (HO) a Suchov (HO), a dále spolkům, které ve smyslu ustanovení § 70 odst. 2 zákona požádaly o podávání informací o zahajovaných řízeních podle tohoto zákona, a to:

- Česká společnost ornitologická, Jihomoravská pobočka, Lidická 25/27, 602 00 Brno;
- Česká společnost pro ochranu netopýrů, ČESON, Újezd 390/43, 118 00 Praha 1;
- Českomoravská myslivecká jednota, z. s., Jungmannova 32/25, 110 00 Praha 1;
- Čisté Tuřany, z. s., Tuřanské nám. 89/37, 620 00 Brno;
- Myslivecký spolek Sivice – Pozořice z. s., 664 07 Sivice 503;
- OKRAS, z. s., Opletalova 255/36, 679 04 Adamov.

Žádný z uvedených spolků se v daném termínu k účasti v řízení nepřihlásil a nemají tedy postavení účastníka řízení. Týmž přípisem správní orgán informoval účastníky řízení, že mají právo nahlížet do spisu, vyjádřit své stanovisko, seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy. K dnešnímu dni nebyly žádné další návrhy a vyjádření k věci doručeny. Správní orgán shromážděné podklady považoval za dostatečné a přistoupil k vydání rozhodnutí.

NAPLNĚNÍ POŽADAVKŮ ROZHODNÝCH USTANOVENÍ ZÁKONA

Při posouzení žádosti ve vztahu k ZCHD správní orgán vycházel z rozhodných ustanovení zákona. Dle § 56 odst. 1 zákona lze výjimku ze zákazu stanovených pro ZCHD v § 50 odst. 1 a 2 zákona udělit v případech, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody. U ZCHD, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropských společenství (práva EU), lze výjimku povolit jen tehdy, pokud je dán některý z důvodů uvedený v § 56 odst. 2 písm. a) až e) ZOPK, a dále pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení a povolované činnosti neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Správní orgán vycházel z argumentace uvedené žadatelem a vlastních poznatků ze správní praxe.

Žadatel je druhou největší a současně druhou nejstarší muzejní institucí v ČR, která ve svých sbírkách uchovává přes 6 milionů předmětů, které představují cenný materiál z oborů přírodních a společenských věd. Jako muzejní instituce se žadatel zabývá sbírkotvornou a vědecko-výzkumnou činností a dále výstavní, osvětovou a vzdělávací činností. V souvislosti se svou shora popsanou činností v oblasti zoologie, podával žádost o udělení výjimky k preparaci uhynulých zvláště chráněných druhů živočichů dle ust. § 50 odst. 5 zákona a dle ust. § 16 odst. 5 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona.

V žádosti byly uvedeny následující způsoby získávání exemplářů: sběrem uhynulých exemplářů z volné přírody (na základě rozhodnutí Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj č. j. SVS/2017/088097-B povolení výkonu veterinární asanační činnosti) a ze zájmových chovů (zoologické zahrady) - žadatel má doklad o povolení výjimky týkající se použití vedlejších živočišných produktů CZ 62B00235 a doklad o schválení ke skladování vedlejších živočišných produktů CZ 62713571 od Krajské veterinární správy pro Jihomoravský kraj. Dle žadatele preparátorská činnost vztahující se na uhynulé exempláře zvláště chráněných druhů živočichů, získávaných v souladu se zákonem, není v rozporu se zájmy ochrany přírody, když preparací budou uhynulé exempláře zvláště chráněných živočichů zachovány a následně využity pro vědecké, dokumentační a vzdělávací účely.

Správní orgán se s argumenty předloženými žadatelem ztotožňuje. Posláním vědecko-výzkumných institucí je především výzkum, dokumentace a prezentace. Prezentací se rozumí nejenom odborné a popularizační články, ale také přednášky, výstavy a tvorba expozic. Právě v tomto aspektu je práce žadatele svým způsobem nezastupitelná a téměř žádné jiné instituce s výjimkou muzeí neukládají dlouhodobě a systematicky sbírkové materiály, jejichž hodnota je pro další vývoj naší (evropské, světové) společnosti nezastupitelná.

Správní orgán tedy dospěl k závěru, že veřejný zájem na využití uhynulých jedinců ZCHD živočichů pro vědecké, dokumentační a vzdělávací účely v tomto případě převažuje nad veřejným zájmem ochrany přírody. Ve vztahu k ZCHD živočichů chráněným právními předpisy EU má za prokázanou rovněž existenci kvalifikovaného důvodu pro povolení výjimky ze základních ochranných podmínek těchto druhů podle § 56 odst. 2 písm. d) ZOPK, tedy pro účely výzkumu a vzdělávání. Preparací již uhynulých exemplářů zvláště chráněných druhů živočichů nebudou populace těchto druhů na regionální ani celostátní úrovni ovlivněny. Plánovaný záměr za dodržení podmínek rozhodnutí neovlivní udržení příznivého stavu žádného ze ZCHD z hlediska jeho ochrany.

Správnímu orgánu není známo jiné uspokojivé řešení, které by umožnilo vznik sbírkového souboru, s kvalitním, druhově co nejpestřejším vzorkem fauny obratlovců zájmového regionu, který by sloužil k další vědecko-výzkumné činnosti a rovněž k osvětovým a popularizačním aktivitám.

V souladu s ustanovením § 56 odst. 7 ZOPK (věta první) správní orgán zohlednil rovněž požadavky na náležitosti rozhodnutí o výjimce podle § 5b odst. 3 ZOPK.

Ve výroku rozhodnutí mají být označeny druhy a množství jedinců, na které se výjimka vztahuje (§ 56 odst. 7 písm. a) ZOPK). Exaktně určovat množství (počet) jedinců daného druhu, na které se má výjimka vztahovat, má smysl pouze tehdy, pokud se výjimka týká zamýšleného (úmyslného) porušování konkrétních zákonných zákazů a počet dotčených jedinců lze určit, dodržet a kontrolovat. V takovém případě stanovení maximálního počtu dotčených jedinců přispěje k ochraně druhů. Možné ZCHD, které budou záměrem dotčeny, nelze v tomto případě specifikovat ani rámcově odhadnout. Účelem pak není přispět určením konkrétních druhů jedinců, ale spíše deklarovat, jak velkého množství jedinců se může výjimka týkat. Proto byl ve výroku rozhodnutí stanoven rozsah počtu jedinců, pro něž je výjimka povolena, který vychází z obsahu žádosti.

Správnímu orgánu je známo, že samotný počet sebraných jedinců bude s největší pravděpodobností řádově vyšší, než bude počet vyhotovených preparátů, a to z toho důvodu, že ne každý uhynulý jedinec (kadáver) bude vhodný pro preparaci. Proto jsou ve výroku stanoveny dvě hodnoty, jedna pro sebrané jedince a druhá pro jedince preparované. Další omezení stanovená v samotném výroku rozhodnutí vychází jednak z místní a věcné příslušnosti zdejšího správního orgánu a jednak ze specifického režimu ochrany jednotlivých zvláště chráněných území, v nichž je ochranný režim mnohdy spojen i se zvýšenou úrovní ochrany zvláště chráněných druhů. Správní orgán se proto rozhodl omezit mimo jiné také územní platnost udělené výjimky s tím, že by se tato výjimka vztahovala výhradně na území, která nejsou zvláště chráněná a která jsou v gesci KrÚ JMK, OŽP. Činnosti povolené touto výjimkou je nicméně možné realizovat v přírodní rezervaci Věstonická nádrž, přírodní památce Dolní Mušovský luh a přírodní památce Betlém. Tato území žadatel dlouhodobě monitoruje, navíc v těchto lokalitách provádí dlouholetý výzkum. Sbírkatvorná činnost zde má tedy v rámci lokalit jižní Moravy největší historii (dlouholeté působení žadatele v krajině pod Pálavou). Z tohoto důvodu často dávají občané žadateli na vědomí, kde leží usmrčený zvláště chráněný živočich, a proto by nebylo žádoucí spolupráci přerušit a muzejní sbírky tak případně ochudit o vzácné exempláře živočichů.

Záměr není spojen s úmyslným odchytem či usmrcováním jedinců zvláště chráněných druhů, a proto nebylo nutné specifikovat prostředky, způsob nebo metody povolené pro odchyt nebo zabíjení (§ 56 odst. 7 písm. b) ZOPK).

Důvody pro udělení výjimky vycházející z § 56 odst. 1 a 2 ZOPK jsou rozebrány výše, podmínky pro realizaci záměru pak obsahují okolnosti, které zabrání nekontrolovanému sběru a preparaci uhynulých ZCHD živočichů a následnému obchodování s preparáty, stejně jako způsob kontrol, který správní orgán stanovil jako průběžnou či následnou kontrolu plnění stanovených povinností (§ 56 odst. 7 písm. c) a d) ZOPK).

PODMÍNKY ROZHODNUTÍ VČETNĚ OPATŘENÍ PRO MINIMALIZACI NEGATIVNÍHO VLIVU ZÁMĚRU

Správní orgán stanovil podmínku trvalého označení a vedení knihy záznamů. Cílem těchto podmínek je zajištění evidence preparátů a základních údajů o jejich původu a dalším využití, které budou sloužit pro účely kontrol a hlášení. Správní orgán vycházel ze skutečnosti, že vědecko-výzkumné instituce v rámci své kurátorské náplně běžně zaznamenávají všechny náležitosti ohledně sběru kadáverů (datum, lokalitu, způsob usmrcení či úhynu, adresu oznamovatele nebo způsob nabytí), ke kadáverům se dostávají jak vlastní cestou (např. při výzkumech) tak na základě informací od veřejnosti atd.

Vzhledem k tomu, že výjimka byla udělena pro účely výzkumu a vzdělávání, považoval správní orgán za důvodné stanovit podmínky pro další využívání preparátů, tedy že preparáty nebudou primárně určeny ke komerčnímu využití. Komerční činnost je v tomto případě omezena pouze na veřejné vystavování bez možnosti prodeje, je možné jejich zapůjčení či darování, a to pouze v rámci vědecko-výzkumných a vzdělávacích institucí.

Jelikož je výjimka nepřenosná na jiného držitele, tak je nutné, aby v případě přenechání jinému držiteli si tento nový držitel u místně příslušného správního orgánu zažádal o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek ZCHD podle ust. § 50 odst. 2 ZOPK k držení předmětných preparátů ZCHD.

Požadavek na každoroční hlášení o provedení činností povolených tímto rozhodnutím je jednou z forem kontroly dodržování podmínek vydaného rozhodnutí a rovněž naplněním informační povinnosti uložené žadateli i správnímu orgánu ustanovením § 56 odst. 7 (věta druhá) ve vazbě na § 5b odst. 5 ZOPK. Tato hlášení tedy slouží nejen jako prostředek kontroly ale i jako materiál, který sumarizuje zkušenosti z realizace jednotlivých opatření využitelné v další správní praxi.

Současně je žadateli uložena povinnost poskytnout orgánům ochrany přírody a krajiny, tedy jak správnímu orgánu, tak České inspekci životního prostředí, potřebnou součinnost při provádění případných kontrol a ohlašovací povinnost, při podezření na exempláře nelegálně usmrcené. Správní orgán dále shledal potřebným povolovanou výjimku omezit z hlediska časového na dobu do 31. prosince 2031 s tím, že bude průběžně vyhodnocovat uplatňování udělené výjimky a získané poznatky využije v budoucnosti případně k úpravě podmínek v případě nově podané žádosti.

ZÁVĚR

Z úvah popsaných výše v odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že zákonné podmínky pro udělení výjimky ze základních podmínek ochrany ZCHD jsou splněny. Žádosti o výjimku k preparaci uhynulých ZCHD obratlovců tedy správní orgán vyhověl a za podmínek stanovených ve výroku rozhodnutí žadateli tuto výjimku povolil.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí se podle § 81 odst. 1 správního řádu lze odvolat do 15 dnů ode dne jeho doručení k Ministerstvu životního prostředí ČR, a to podáním učiněným u Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí, Žerotínovo nám. 3, 601 82 Brno.

Ing. Mojmír Pehal
vedoucí odboru
v z. Ing. Jiří Hájek v. r.
vedoucí oddělení posuzování vlivů
na životní prostředí

Za správnost vyhotovení: Anna Foltová

Doručuje se účastníkům řízení

1. Moravské zemské muzeum, zoologické oddělení, IČ 00094862, Zelný trh 6, 659 37 Brno 2 (DS)
2. Města, městysy a obce Jihomoravského kraje (DS) s výjimkou obcí
 - Rudice (BK)
 - Ostrov u Macochy (BK)
 - Klentnice (BV) - Malá Vrbka (HO)
 - Nová Lhota (HO)
 - Radějov (HO)
 - Suchov (HO)

Doručuje se – na vědomí

1. ČIŽP, OI Brno, odd. ochrany přírody, Lieberzeitova 14, 614 00 Brno (DS)